СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 158. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 9 липня, 1934. VOL. XLII. No. 158. Jersey City, N. J., Monday, July 9, 1934. THREE CENTS.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ В КАЛІФОРНІЇ

НЕМА ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ПОРТОВИМИ РОБІТНИКАМИ ТА РОБОТОДАВЦЯМИ. УРЯДОВА ПЕРЕМИРНА КОМІСІЯ БЕЗСИЛЬНА.

САН ФРАНСІСКО. — Увесь порт тепер пильно охороняє поліція та національна ґвардія. Пікети охорони зі скорострілами не пропускають нікого до порту. Страйкарі тримаються осторонь від них і не виявляють активности. Назовні ніби наступило заспокоєння, але вантажні авта та залізниці, що перевозять вантажі з порту до міста й з міста до порту, охороняє поліція та спеціяльна охорона.

На засіданню санфранційського центрального комітету представників від 120 юній, що обєднують 45,000 робітників у ріжних ділянках, рішено оголосити загальний страйк у Сан Франсіско, а коли вдасться, то й на всьому березі Тихого океану, як протесту проти вживання збройної сили проти страйкарів й убивства та поранення. Тепер справу загального страйку піддано під голосування окремих юній. Для проголошення страйку треба, щоб за нього зголосилися три четвертини членів юній.

Урядова перемирна комісія, призначена президентом Рузвелтом для полагодження непорозумінь між портовими робітниками та роботодавцями, до цього часу нічого не могла зробити. Комісія запонувала обом сторонам зголосити до неї свої умови примирення, але ніхто не відізвався на цей заклик комісії. Тепер комісія готується сама перевести слідство, щоби потім видати своє рішення.

СУТИЧКА СТРАЙКАРІВ З ПОЛІЦІЄЮ В НЮ ДЖЕРЗИ.

БРИДЖТОН (Н. Дж.). — Страйкарі на „Сібрук фарм" старалися недопустити до праці страйколомів. Вони напали на страйколомів, які вийшли на працю, й одного стягнули з трактора та тяжко побили. Завізвана адміністрацією фарми місцева поліція при помочі слізних бомб розігнала страйкарів. Коли прибула стейтова поліція, то біля фарми вже був спокій.

Страйк цей почався 25 червня, коли робітництво запротестувало проти зменшення заробітної платні, що зробила адміністрація фарми без попередження робітників й порозуміння з ними. На страйк вийшли 500 робітників.

Підчас останньої сутички місцевої поліції зі страйкарами покалічено чотири особи. Між іншими одного констабля та страйкара так тяжко покалічено, що їх доставили до шпиталю.

СОВІТАМ НЕ ПОВЕЛОСЬ У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту, Гол, каже, що Злучені Держави відмовилися підписати з Совітами пакт про ненапад, якого домагався Літвінов у Вашинґтоні при побаченню з президентом Рузвелтом. Пізніше Літвінов знову домагався принятя Злученими Державами його пропозиції, налягаючи на посла Буліта в Москві. Нарешті Буліт в імені свого уряду заявив, що Злучені Держави не вважають потрібним і доцільним підписувати такий пакт, коли вже є договір Келоґа.

В своїй відмові Злучені Держави керувалися тим, що не слід без потреби ірритувати Японію, яка вже й так підозріло дивиться на визнання совітів Злученими Державами.

ПО ЦАРСЬКОМУ СТРІЧАЛИ СОВІТСЬКОГО КОНСУЛЯ.

НЮ ЙОРК. — Совітський консул Толоконський відвідав ґенерала Нолена на острові Ґовернор, де міститься штаб другого військового корпусу. Толоконський був убраний за останньою модою „буржуазних" дипльоматів, з „циліндром" на голові.

При вїзді його автомобіля на остров дали з гармат одинадцять стрілів на знак привіту високого достойника. Вся церемонія повторилася точно так, як при принятті там ґенеральних консулів царської Росії, які складали свою візиту на острові Ґовернор.

КОМУНІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Робітничі заворушення, які повстають скрізь у Південній Америці під впливом комуністичної аґітації, набрали широких розмірів в Арґентині. Останніми днями поліція знайшла централю комуністичної пропаґанди, яка готувалася оголосити загальний страйк.

Поліція арештувала 237 спеціяльних комуністичних та анархістичних аґітаторів, за якими вона вже давно слідкувала. Тепер поліція й уряд стараються рішучими заходами припинити цю аґітацію за робітничі заворушення, що все поширюються.

ВАЖНЕ ДЛЯ СОЮЗОВЦІВ, ЩО ХОЧУТЬ МАТИ КАЛЕНДАР НА 1935 РІК

(Остання пригадка).

Ідучи назустріч бажанню багатьох відділів і членів та членниць У. Н. Союза, котрі домагаються дальшого видавання календарів У. Н. Союза, як це було давніми роками, подаємо до відома, що адміністрація „Свободи" може перебрати на себе той обовязок тільки тоді, коли найдалі до кінця липня ц. р. зголоситься ще 1,500 осіб, які схочуть мати календар в ціні по 30 центів за примірник. Ті замовлення треба негайно зголосити секретарям відділів, а найдалі до кінця цього місяця. Як зголоситься достаточне число членів, календар зачнеться негайно друкувати і буде доставлений секретарям відділів у тій скількости, яку вони замовили. Хто зголоситься пізніше, той мусітиме замовляти календар від адміністрації „Свободи" і платити 50 центів за примірник, себто повну ціну.

Адміністрація „Свободи".

ОБІКРАЛИ ВЧИТЕЛЬКУ НА СЕЛІ.

З мешкання вчительки Стефанії Кубасівної, управительки школи в Сіраківцях, пов. Перемишль, вкрали злодії в ночі ріжні річи вартости 800 зл. Втікаючи з добичю, злодії зустріли на дорозі Теодора Солуку, польового з фільварку в Підмостях, до якого дали кілька стрілів з кріса. Поліція арештувала під замітом крадежі Івана Лучишина і Дмитра Саґана з Підмостя і відставила до суду в Нижанковичах. Перед кількома днями оба арештовані втекли зі слідчого арешту, коли виведено їх на прохід. Одначе згодом поліція арештувала Саґана в сусідному селі Грабівниці. При особистій ревізії знайдено при ньому 6 срібних ложочок, 4 хустинки до носа і шовковий шалик, що були власністю вчительки Кубасівної. Саґана відставлено до суду в Перемишлі, а тимчасом Лучишин сам зголосився до городського суду в Нижанковичах.

ВСЕСОЮЗНА НАРАДА НАД ПОЕЗІЄЮ У РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

З Радянської України виїхали у Москву представники письменницьких орґанізацій для нарад над поезією. У цих нарадах візьмуть участь ріжні орґанізації Радянського Союзу, щоб іще сильніше примусити всіх поетів оспівувати радісну добу голодової диктатури і всі ті щоденні предмети, про які мріють громадяни. Українських поетів заступають П. Тичина, М. Рильський, Іван Кулик, Л. Первомайський, М. Терещенко, Л. Квітка, Черкаський, Усенко, Фефер, Гофштайн, Ушаков і ще кілька незнаних делеґатів.

ЧЕРЕЗ ВОРОЖБИТА ЗАПЛАТИЛА КАРУ.

Пані Інґеберґ Інґебретсон, що жиє у Вест Килдонан у Вінніпеґу, недавно через пораду ворожбита попала у великий клопіт. Пані Інґебретсон пропало три фунти масла 31 жовтня 1931 року. Недавно ворожбит сказав їй, що тих три фунти масла вкрав високий та чорнявий чоловік. Підозріння пані Інґебретсон впало на одного дуже близького сусіда, і про це вона йому сказала. Сусід образився і вніс скаргу до суду, а суд присудив, щоби пані Інґебретсон не очорнювала людей на підставі здогадів ворожбита і щоб у додатку заплатила 50 долярів коштів і відшкодування.

РОТ ВАРТУЄ 15 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

У суді в Шікаґо присуджено, що спілка дентистів під назвою Гейс Дентал Офисес має заплатити подорожуючому торговцеви Оттови Мівсови 15 тисяч долярів за те, що Мівсови так тісно стиснулися щоки по витягненню 4 зубів дентистом згаданої спілки, що він не міг говорити й мусів їсти тільки рідесеньку страву.

НЕ ЗАБУВ ЛАСКАВОГО ХЛІБА.

Десь у Манітобі жиє дуже чесний чоловік. Минулого року він заблукав аж до містечка Гай Ривер в Алберті. Був голодний і не мав зовсім грошей. Його погодував місцевий допомоговий урядник і забув про нього. Та не забув про добре діло нагодований. Недавно він вислав з Манітоби до згаданого допомогового урядовця 40 центів за обід. З цього можна здогадуватися, що йому жиється тепер ліпше як минулого року.

НЕВДАЛИЙ ВИСТУП СЕКТАНТІВ У БОНАРІВЦІ.

Ледви на Лемківщині притихло дещо варшавське православя, а вже сараною лізуть сюди сектанти: штундисти і „дослідники слова Божого". Сектантство шириться по сусідніх польських селах і в тих наших селах, де населення здеморалізоване варшавським православям. З тих громад просякає воно теж до сіл, де нема православя. До найсвідомішого села на Лемківщині — Бонарівки — теж зайшли дослідники. Не знали людей і зайшли до одного з найсвідоміших селян, Василя К. Цей вислухав терпеливо цілого викладу та ще попросив показати всі свої книги. А тимчасом до хати збіглися молоді луговики. Господар заявив дослідникам, що читав про вогненну пробу з евангелієм, яке не згоріло. Цю пробу переведе з книжками дослідників. І заки дослідники зорієнтувалися, їхні книги горіли вже в печі. Тому вони пустилися навтікача з села і більше до Бонарівки не показуються.

РОЗСТРІЛЯЛИ ПІЛЬОТА.

Як повідомляють з Москви, пільот Морсков, кермуючи по пяному літаком, довів до катастрофи, наслідком чого три пасажири втратили життя. Сам Морсков уратувався, вискочивши завчасу з легкопадом. Справою занялася слідча комісія, яка, ствердивши, що він був пяний, веліла його негайно розстріляти.

НЕЧУВАНА ЖОРСТОКІСТЬ РОДИЧІВ.

Про нечувану нелюдяність родичів доносять з Ст. Антуан Аббе, Квебек. Там арештовано Едварда Ґроля і його жінку на варант, підписаний коронером, який обвинувачує їх за душогубство. Вони, кажуть, спричинили смерть своєї 6-літньої донечки. Дівчина умерла 14 квітня і тоді подано за причину смерти те, що вона написалася нафти і від того вмерла. Однакож по похороні зачали кружляти чутки, що родичі померлої дуже жорстоко з нею обходилися. Тоді викопано тіло з гробу і пороблено доходження. На тілі знайдено знаки як від побоїв, а також знак на нозі, витиснений ланцюхом. Стверджено також, що дитина не була належито відживлювана. Детективи дослідили, що дитина напилася нафти тільки тому, що нічого іншого пити родичі їй не давали.

ХОТІЛИ ПОБАЧИТИ АФРИКУ.

В місцевості Панца на Буковині придержано двох хлопців, що питалися селян про дорогу до Чорного моря. Показалося, що це сини команданта поліції з Дрогобича, Ґурецького, абсольвенти вселюдної школи. Під впливом сензаційної лектури вони рішили дістатися через Румунію і Чорне море до Африки. Мали при собі револьвер з набоями, компас, огородничі ножиці, пилу і стрільний порох. Були певні, що дібються до Чорного моря, де мали зголоситися до служби на кораблі і тим способом дістатись до Африки. Обох братів відставлено назад до Дрогобича.

ЩО РОБИТЬ МАХНО?

Із чеської преси довідуємося, що славний за нашої революції ватажок отаман Махно жиє в Парижі під прибраним назвищем Міхненко. Жиє дуже скромно, майже в нужді, вряди-годи занятий як кімнатний маляр при кінових декораціях у робітнях нашого відомого фільмового режисера, Е. Деслава.

18 МІСЯЦІВ ТЮРМИ ЗА КРАДІЖ 650 ДОЛЯРІВ.

Вилліям Бильбіць мешкав у Вінніпеґу в тім самім домі, що й панна Єлисавета Бирдсонґ. Якимсь способом він довідався, що панна Бирдсонґ переховує в своїм куфрі 650 долярів — все, що зложила зі своїх заробітків. Отсе знання вистарчило для Вилліяма, щоби гроші панни Бирдсонґ десь пропали... Та неуважним був собі Вилліям, бо скоро спостережено, що гроші в нього неначе зародилися... Коли його арештовано, в його криївці ще знайдено 400 долярів. Суддя Ґрейґем засудив Вилліяма на 18 місяців тюрми, де він буде мати час каятися.

ВКРАЛИ КОРОНИ З БОГОМАТЕРИ.

В костелі монастиря Домініканів у Тарнобжеґу доконано небувалого святотатства. В ночі добулися до костела злодії й вкрали з чудотворного образу Богоматери дві дорогоцінні золоті корони, прикрашені брилянтами. Поліція арештувала двох злодіїв, Мечислава Ціховського і Яна Бучака, що приїхали з Лодзі до Тарнобжеґу.

НІМЕЦЬКА ҐАЗЕТА ПРО ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Українська Пресова Служба (Берлін) подає: „Гамбурґер Фремденблят" з 18 червня, вечірне видання, приносить велику передовицю під заголовком „Україна в обличі голодової катастрофи". Подаємо її в скороченню:

Зі всіх частей світа надходять вістки про надзвичайно великі шкоди, заподіяні посухою, та про недостачу паші для худоби. Також частина піль у Німеччині значно потерпіла від посухи. Треба одначе зазначити, що з добрих жнив попередних років є ще запаси хліба, отже нема чого непокоїтись. Німецький уряд подбав теж про те, щоби з цього приводу не вийшли якісь ненормальности. Одначе в краях, де уряди, сподіваючись добрих жнив, обмежили сільсько-господарську продукцію, можуть з того приводу зайти досить поважні комплікації. За відомостями з України, шпихліря Совітів, треба припускати, що московські пляни, щоб заповнити всі світові ринки своїм збіжем, мусять бути значно справлені. Лихі жнива викликали серед українського населення велике занепокоєння. Тому московська влада була змушена скликати конференцію відповідальних людей України і на ній обговорити теперішні жнива. Комісар сільського господарства України заявив, що на протязі 4 тижнів впало на Україні ледви кілька міліметрів дощу. Від кількох днів панує в краю спека понад 40 ступнів Цельзія. З усіх частин краю доносять про великі пожари лісів. Потяги вискакують зі шин, бо вони через спеку і лихий матеріял вигинаються. Партійний секретар Постишев реферував про значне зменшення скількости скоту. В харківській области зменшення осягнуло 60%, а в київській аж 80%. Скількість молочних коров зменшилася на 75%. Постишев звернувся до Москви з просьбою закупити для України трохи заграничної худоби.

ФРАНЦУЗИ ПРО МОСКОВСЬКУ АРМІЮ.

ПАРИЖ (УП). — Ґазета „Журналь", що тепер у Франції вважається за найбільш солідну і найкраще поінформовану про політику уряду, помістила коротку статтю про совітсько-французькі взаємини. Вона підраховує, що варта нині пакт зі Совітами, і є тої думки, що кождий пакт в кінці кінців треба перерахувати на дивізії й корпуси. Москалі мають нині 562-тисячну армію і 40,000 старшин. Міліція має 41 піхотних дивізій, 3 кінні та 50,000 технічних військ. Узброєння армії добре, хоч до відповідного її використання бракує Совітам добрих доріг. Летунство в Совітах перше в світі. Виходилоб отже, що технічно совітська армія перша в світі. Але при цьому грає ще велику ролю мораль. І одно є незвісне, а це настрій 80% населення, з якого рекрутується армія. Це незвісне число нині трудно підрахувати. Тому й годі сказати, яка є дійсна вартість совітської армії в порівнанню з французькою.

КОМІНТЕРН РУХАЄТЬСЯ.

ЛОНДОН. — „Таймс" подає, що виконавчий комітет Комінтерну виготовив остаточно програму нового всесвітнього конґресу комуністичного інтернаціоналу, на якім буде висвітлена епоха „всесвітньої боротьби проти фашизму".

ПОБОЮЮТЬСЯ СОЮЗА ФРАНЦІЇ З АНГЛІЄЮ.

ЛОНДОН. — Населення Великої Британії є на загал противне мілітарному союзови з Францією, а французьке населення бажає собі такого союза. Та на ділі ведуться між урядами обидвох держав переговори в справі такого союза.

ЧИСТКА В ШТУРМОВИХ ЧАСТИНАХ.

БЕРЛІН. — Опора Гітлера, штурмові частини, з яких рядів вийшов бунт проти нього, будуть піддані цілковитій реорганізації. З їх рядів будуть викинені всі непартійні елементи, головно комуністичні. Команда буде перенесена з Мінхена до Берліна й буде працювати під боком Гітлера.

ВРАТУВАВ ҐІТЛЕРА ВІД СМЕРТИ.

БЕРЛІН. — Кружляють поголоски, що в хвилі, коли Гітлер переводив несподівану ревізію в домі капітана Рема, Едмунд Гайнес, комендант поліції міста Бресляв і один з приятелів Гітлера, витягнув револьвер з наміром стріляти до Гітлера. Та один з прибічників Гітлера зорієнтувався в ситуації й револьверовим вистрілом положив негайно Гайнеса трупом.

НАРІД ПОТРЯСЕНИЙ ПОДІЯМИ.

БЕРЛІН. — Щойно тепер зачинає німецький нарід застановлятися спокійніше над тим, що сталося, головно над екзекуціями, яких жертвою впали ті, що кілька днів тому були на найвищих становищах. Всі ті події потрясли нервами населення. Що з того вийде, ще не знати. Але одно можна ствердити: що особа Гітлера має ще велику популярність.

АНТИСЕМІТИЗМ У ТРАКІЇ.

САЛЬОНІКИ (Греція). — З турецької Тракії доносять, що там шириться між населенням на велику скалю антисемітизм. Населення домагається вигнання всіх Жидів з Тракії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОДНОБІЧНА СТАТИСТИКА

В травневому числі „Лейбор Ревю", що видає державне бюро праці, багато місця відведено підрахункам того позитивного, що зробила „Найра" для робітництва Злучених Держав. Якщо брати цифри так, як вони є, й не порівнювати їх з тим, що від того часу життя значно подорожіло, що ще міліони робітників лишаються безробітними, що назагал робітництво заробляє небагато для свого життя, коли працює, то дійсно в Америці наступив рай для працюючих мас.

„Лейбор Ревю" подає, що за вісім місяців існування кодексів назагал години праці робітництва в ріжних індустріях зменшилися на 15%, заробітна платня пересічно за годину підвищилася на 26%, скількість працюючих робітників збільшилася на 13%, а загальна робітнича платня індустріяльним робітникам збільшилася на 27%, і т. д. Та, на жаль, у „Ревю" нема відомостей, скільки годин праці на тиждень припадає пересічно на одного робітника в індустрії, яка була його пересічна заробітна платня тижнево в тім часі. Тоді можна булоб скласти собі ліпшу уяву про те, наскільки матеріяльний стан робітництва назагал поліпшився.

До яснішого уявлення картини „поліпшення добробуту" працюючих мас треба порівняти зріст цін; треба підрахувати, скільки пересічно робітник тепер мусить витрачати на утримання звичайної своєї родини, скільки він може з того „відкласти" собі на чорний день безробіття, чи на випадок недуги, в якій мірі він може задовольнити свої потреби та потреби родини, щоб жити у більш-менш відповідних умовинах цивілізованої людини. Отсих порівнань у „Лейбор Ревю" нема, а вони може показалиб іншу картину, ніж та, яку малюють однобічні дані „Ревю".

Та говорячи про тих, що працюють, не можна поминути й тих, котрі зовсім не працюють, як також не можна поминути тих, котрих кодекси не доторкнулися зовсім і котрі ще працюють за мізерну плату безконечно довгі години, не маючи й дня відпочинку.

Можна собі легко уявити, як зріст цін на предмети першої потреби відбився на безробітних, або на тих, що ледви животіли до того зросту за свої заробітки, які дотепер лишаються мізерними. Крім того ні „Лейбор Ревю", ні ніхто інший не зможе доказати, що все, що поліпшилося за останні місяці, поліпшилося завдяки „Найрі", а не боротьбі робітництва за свої права та інтереси.

Перед робітництвом стоїть іще довгий та впертий шлях боротьби, для якої воно мусить бути якнайширше зорґанізоване, бо лише в зорґанізованій боротьбі можна здобути своє право.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНҐРЕС

(За львівським часописом „Новий Час").

Станиславів, 23—24. червня 1934 р.

Відкриття.

В суботу, 23. червня ц. р., в год. 3.15 пополудні, в місцевій досить просторій, гарно прибраній зеленю та килимами, салі Українського Сокола (при вул. Третього Мая ч. 17) відбулося відкриття I. Українського Жіночого Конґресу.

Відкриття відбулося у врочистому настрої при щільно заповненій салі 650 делеґатками з краю та з закордону, 300 місцевими й замісцевими гостями, що заняли цілу ґалерію. В льожах засіли достойники укранської церкви, епископи **Григорій Хомишин** та **Іван Лятишевський,** священики-крилошани станиславівської епархії та численні представники: українських політичних партій, української парляментарної репрезентації, українські посли та сенатори, білоруський посол Фабіян Єреміч, представники українських культурно-освітних і економічних установ.

На просторій сцені салі, де урядує ділова Президія Конґресу, де засіли (по обох боках на авансцені) члени почесної Президії, де теж прислухувався нарадам Конґресу представник влади — примістилися за довгим столом представники української, а теж польської та закордонної преси. В хвилині відкриття Конґресу, при журналістичному столі були заступлені такі часописи: „Новий Час", „Народня Справа", „Наш Прапор", „Діло", „Вісті", „Нова Зоря", „Правда", „Юнацтво", „Готові", „Наш Приятель", всі Василіянські видання, а з польських часописів „Ілюстровани Курер Цодзенни", „Ґазета Поранна", „Експрес Вечорни", „Век Нови", „Курер Львовскі", „Праца обивательска кобєт", „Блющ", „Кобєта вспулчесна", а німецькі — „Вінер Журналь" і „Катовіцер Цайтунґ".

Конґрес відкрила голова Ділового Комітету Конґресу п. **Евгенія Макарушкова** (Львів) короткою промовою, в якій від імени тогож Ділового Комітету повитала достойників церкви, усіх представників та репрезентантів українських жінок Буковини, Закарпаття, Волині, Полісся, Холмщиин, Зл. Держав та Канади. Згадала бесідниця у своїй промові теж і про наших сестер із Східньої України, що внаслідок політичних умовин не могли прислати на Конґрес своїх представниць. Врешті побажала бесідниця Конґресови успіхів у його праці, кажучи, щоби Конґрес цей положив тривкі підвалини під дальший розвій українського жіночого руху.

Президії Конґресу.

Зчерги на внесок п. Е. Макарушкової вибрано Ділову Президію Конґресу в таких особах: п. посолку **Мілену Рудницьку** (Львів), голову; пп. **Зінаїду Мірну** (Прага), **Ірину Невицьку** (Ужгород), **Олену Шепарович** (Львів), **Ірину Макух-Павликовську** (Львів) та **Амалію Рублєву** (Станиславів), як заступниці голови та членів Президії, а пп. Лідію Садовську (Прага), Ірину Ґорґулівну (Львів) та Марію Янович (Львів), як секретарки.

На внесок п. М. Рудницької вибрано **Почесну Президію Конґресу** зпоміж заслужених жіночих діячок та представниць українських жінок, що жиють поза межами Східньої Галичини. До Почесної Президії ввійшли: як голова п. **Софія Русова** (Прага), бувша члениця Української Центральної Ради, п. **Тетяна Солодка** (Союз Українок у Зл. Державах), п. **Наталія Романчич** (українські жіночі орґанізації в Канаді), п. **Н. Багринівська** (Волинь), п. **Елисавета Станькова** (Закарпатська Україна), п. **Марія Герасимович** (Буковина), п. **Ганна Чикаленко** (Союз Українок-еміґранток у Польщі), п. **Е. Виноградник** (Союз Українок-еміґранток у Румунії), п. **Лідія Горбачева** (Полісся), селянка **Анна Грималюк** (одна з основниць I. Сільського Кружка Союза Українок у с. Пишківці, пов. Городенка; цей Кружок засновано років тому 30), пп. **Сидора Навроцька-Палієва, сенаторка Олена Кисілевська, Ольга Ціпановська** (Львів), п. **Кушнірева** (Станиславів). Крім того вибрано ще технічний секретаріят в особах: пп. Люба Горощак-Крушельницька, Олена Залізняк, Марія Мельниківна (всі зі Львова).

Станиславів витає Конґрес.

Після вибрання обох Президій Конґресу від імені станиславівської Філії „Союза Українок" витала промовою Конґрес голова тієї Філії, п. **Амалія Рублева.**

50 літ минуло від того часу— казала бесідниця — як із Станиславова вийшов гурт жінок, щоби вказати українській жінці шлях до нового життя. Ряди жінок, що під проводом цих перших провідниць ішли цим шляхом, постійно більшали й кріпшали. А нинішній Конґрес — це доказ, що жінки зрозуміли вагу хвилі й тому так численно зійшлись тут, щоби спільно радити над важними жіночими справами.

Дальше бесідниця, як голова стнаиславівської Філії С. У., повитала всіх присутніх, що прибули на Конґрес, чи лише на його відкриття, бажаючи, щоби почували себе як свої у своїх.

Промова п. Мілени Рудницької.

По привитальному слові п. Рублевої виголосила одногодинну, програмову промову п. **посолка Мілена Рудницька.**

(Докладніший зміст промови пос. М. Рудницької подамо окремо).

Привіти.

По промові п. посолки Рудницької Преосвященні Кир Григорій і Кир Іван відїхали, а в льожі лишився о. крилошанин Гірняк.

За промовою п. М. Рудницької слідували привіти в першій мірі від українських орґанізацій зпоза меж Польщі.

Перша привитала Конґрес **п. Софія Русова,** як представниця жінок зі Східньої України, яким довелось тепер жити на еміґрації. Стареньку п. С. Русову Конґрес витав бурхливими оплесками, а наша сеніорка дріжучим голосом вказувала на той великий мур, що його не могла переступити українська жінка з Східньої України, щоби взяти участь у Конґресі. Дальше б. членица Української Центральної Ради змалювала яркими красками жахливе положення українського народу по тім боці Збруча, а втім і української жінки. Та цей Конґрес, казала бесідниця, скріплює в нас усіх віру, що це лихоліття внедовзі скінчиться, що засміється знову Дніпро, та що тоді зможуть українські жінки зїхатися на Всеукраїнський Жіночий Конґрес уже у власній хаті.

Від українських жінок **Буковини** витала Конґрес п. **Марія Герасимович.** Буковинські жінки—казала вона між іншим—простягають до вас руки, щоби з вами кувати та здобувати кращу долю українському народови.

П. **Ірина Невицька** витала Конґрес від українських жіночих орґанізацій Закарпатської України. Українська жінка Закарпаття пробудилася вже — заявила бесідниця. Це свідчить лише про велику живучість української національної ідеї, яка доведе Українську Націю до воскресення.

П. **Тетяна Солодка,** що говорила від українських жіночих орґанізацій **Злучених Держав,** впевняла Конґрес, що українська жінка в Злуч. Державах не засимілювалася, та що вона живо відчуває змагання рідного краю, радіє його успіхами та болів з його невдач.

Ваш успіх — це наша радість — заявляла п. **Наталія Романчич,** що витала Конґрес від українського жіноцтва **Канади.** Бесідниця згадувала м. ін., що в Канаді є багато таких жінок, які ще не бачили рідного краю, бо родились на еміґрації, так як бесідниця; проте всі вони найживіше цікавляться долею рідного краю.

П. **Н. Багринівська** витала Конґрес від українського жіноцтва **Волині.** Хоч Волинянка — чули ми — пізно прокинулась до українського громадянського життя, проте хоче вона під спільним ідеольоґічним проводом боротися за кращу долю Українського Народу.

П. **Лідія Горбачева** заявляла, що українські жінки **Полісся** хочуть ратувати нашу майбутність тим, що виховують своїх дітей на правдивих українських громадян.

Оклики „Слава" передав Конґрес Полісянкам, що так гарно й правильно розуміють завдання української жінки-матери.

Від **Холмщини** витала Конґрес п. **Маланюкова,** що вказувала на світлу минувшину тієї частини української землі, коли там ще княжив наш король Данило. Українські жінки Холмщини не забували про цю славну минувшину й працюватимуть над тим, щоби цю прегарну традицію засвідчити ділами.

З **Бесарабії** їхала на Конґрес п. **Чорнюхова.** Але румунські власти задержали її в Чернівцях та не пустили на Конґрес. Тому від українського жіноцтва **Бесарабії** витала, оплескувана Конґресом, донька Чорнюхової, п. **Чорнюхівна,** що перебуває у Східній Галичині на студіях.

Просто ентузіястично витав Конґрес представницю **Міжнародного Жіночого Союзу, п. Шіпшінґс,** яка — як казала п. М. Рудницька — віддала великі прислуги взагалі для українського народу в його найтяжчих хвилинах, яка є щирою приятелькою Українців. Пані Шіпшінґс витала німецькою мовою Конґрес від Міжнародного Жіночого Союзу (Суфраж), бажаючи, щоби якнайскорше наспів час, коли українська жінка могтиме тішитися повною свободою.

Зчерги слідували привіти від українських політично-культурно-освітних та економічних орґанізацій. Від **УНДО-ня та Української Парляментарної Репрезентації** витав Конґрес пос. **Вол. Загайкевич.** Від **„Просвіти" д-р Ст. Брик.** Від **„Рідної Школи" — проф. Іван Галущинський.** Від **Рев. Союза Українських Кооператив — інж. Ю. Павликовський.** Від **„Сільського Господаря" — А. Палій.**

Від **білоруського народу** витав Конґрес білоруський посол **Фабіян Яреміч.**

Спільна доля — казав м. ін. посол Яреміч — судилась і вам і нам. Але й у вас і в нас є ота незломна, збірна воля до єдности, щоби таким шляхом дійти до волі. Ваша перемога є нашою перемогою. І тому Конґресови бажаю найкращих успіхів у його праці. Хай жиє українська жінка, український нарід і Україна!

Конґрес подякував пос. Яремічеви за те бурхливими оплесками.

По 20-хвилевій перерві відчитувано писемні привіти, що наспіли від поодиноких українських жінок — визначних діячок, від українських жіночих орґанізацій з краю та з ріжних держав, врешті від українських установ, преси та інших орґанізацій.

На жаль, впорядчики свята не подбали про меґафони (гучномовники), тому промов і привітів могли вислухати добре лише ті, що стояли близько трибуни для промовців.

Принявши правильник нарад, Конґрес вибрав іще дві **Комісії: резолюційну та орґанізаційну.** До **Резулюційної Комісії** ввійшли: пп. **д-р Харита Кононенко** (Ужгород), як голова, як члени: **Єлисавета Станькова** (Ужгород), **Марія Струтинська, Нат. Дорошенко, Л. Бурачинська, Антонина Конрадова, Ір. Ґурґулівна, Ев. Макарушкова, Ол. Залізнякова** (всі зі Львова).

Орґанізаційна Комісія складається з таких членів: голова п. **Ол. Залізняк** (Львів); члени: **В. Завадська** (Варшава), **Н. Романчич** (Канада), **М. Герасимович** (Буковина), **Ір. Невицька** (Закарпаття), **Ол. Підгірська** (Волинь), **Т. Солодка** (Америка), **Н. Виноградник** (Букарешт), **Олена Федак-Шепарович** (Львів).

На тому скінчилися наради першого дня Конґресу. Рефератів не читано ніяких.

В суботу вечером відбувся в салі місцевого театру величавий концерт зприводу 50-літнього ювилею заснування першого українського жіночого товариства. Концерт звеличали своєю присутністю представники українського духовенства під проводом Преосвященного Івана Лятишевського, усі представники, що приїхали на відкриття Конґресу та дуже численно делеґатки. Саля театру була повніська гостей.

День української селянки.

Так називався другий день I. Українського Жіночого Конґресу в Станиславові. Тисячі українських селянок у прегарних національних строях, молодих і старших, що зібралися в неділю передполуднем на станиславівській площі Каси Ощадности, вказували на те, що день цей був направду присвячений українській селянці.

Почався цей день Конґресу полевою Службою Божою, що її відправив на згаданій площі Преосвященний д-р Іван Лятишевський в асисті ректора станиславівської Богословії, о. д-ра Авксентія Бойчука, та катедрального станиславівського пароха, о. кан. Романа Лободича, й піддияконів.

Служба Божа почалася в годині 9. Підковою уставилися коло каплиці сільські дівчата, що опісля станули до вправ, а за ними старші селянки (одні й другі з ріжних сіл і повітів) в трійках та кольонах у зразковому порядку. На трибуні умістились провідниці українського жіночого руху, делеґатки, запрошені гості та представники ріжних українських установ, що приїхали на Конґрес.

Українські прапори, що маяли над трибуною та на площі, свідчили про велике свято українського Станиславова. По площі розсипалися сорокаті краски строїв української селянки, що не лише манили глядача, але й звеличували свято. Оця краса національної ноші неодному та неодній підсунула думку: який великий проступок роблять ті, що цю ношу замінюють міською тандитою!

І золоте сонце всміхнулося тієї днини до української селянки. Була прегарна погода.

Підчас Служби Божої співали злучені станиславівські хори „Боян" та „Думка" під проводом п. **Ярослава Барнича**

Проповідь.

По Службі Божій Преосвященний Іван Лятишевський виголосив проповідь.

Витаю вас — казав м. ін. Преосвященний — у цей великий день. Тішуся, що почали ви його з Богом так, як і вчорашній. Тим ви засвідчили, що українська жінка хоче піти шляхом християнських засад. Християнство перше дало жінці рівноправність, піднесло її зі стану упокорення і дало їй належне місце в сімї. Те, що жінка нині займає таке поважне становище у світі, є виплився діяльности католицької церкви, християнства. Переживаємо тяжкі часи. Нам треба людей з широким серцем, людей, овіяних ідеалізмом. А їх може дати нам лише християнська матір, що має глибоку віру в Бога. Вправді держава кладе руку на виховання дітей. Але вистарчить того часу, коли дитина перебуває лише під опікою матери, щоби ця матір защіпила дитині ті скарби, що лишаться при дитині на ціле її життя; той час вистарчить, щоби матір вщіпила в дитину почуття чесности та по-

Трістан Бернар.

ДЕЩО ПРО ЛІКУВАННЯ У СПЕЦІЯЛІСТІВ

Жарт ніколи не зложить зброї перед медициною... А все ж, ніколи, це можемо отверто сказати, лікарі не були такі поважні та такі талановиті, як сьогодні.

Лише люди не придержуються їх вказівок. Вони вважають лікарів своїми спасителями, та коли не видужають до восьмох днів, перестають слухати їх вказівок. Тоді кажуть: той і той мені нічого не поміг.

Це тому, що ви його не слухали. Колиб ви його були слухали, був би вилічив вас. Треба було придержуватися його вказівок чотири, вісім місяців, скільки потрібно.

Ви знаєте Шімуна. Це той товстелезний, бородатий чоловічисько, що носить редеңгот. Шімун знайшов мене тому чотири роки. Він знав, що я все вдержував звязки з найславнішими представниками медичної науки. Шімун важив тоді двіста сімдесять фунтів. Хотів похудіти. Я дав йому адресу доктора Белярту ра з вулиці Ляфаєта... Пішов до нього... Белярту р оглянув його... та піддав його лікуванню, яке вже давніше дало дуже добрі висліди: казав йому багато ходити пішки. За шість тижнів Шімун утратив двацять пять фунтів.

Та показалося, що ноги його заслабі на такий тягар його тіла. Не міг уже ходити. Ноги йому попухли. Він прийшов до мене. Я справив його до доктора Шіцмера, лікаря австрійського походженя. Він лікував такі недуги купанням ніг у болоті, себто в намулі. Мій Шімун видержав це лікування три місяці, а після трох місяців ноги його були зовсім вилічені. „Ах! сказав він мені, який я вдячний тобі! Як мені тепер легко, що не чую вже тих болів у членах! Я був би зовсім щасливий, колиб не мав того болю в горлі!"

Бо треба вам знати, що він, держачи так довго ноги в болоті, дістав болі в горлі. Воно йому спричинювало великі терпіння. Та ніщо не було лекше, як вилікувати це. Я зараз справив його до лікаря Шоляме ля. Шоляме ль твердив, що ріжні недуги походять від лихої циркуляції крови в гортанці. Він привертає цьому орґанізмові його життєву силу при помочі електрики. Взявся за таке лікування і справа була готова за кілька місяців. Недуга горла минула зовсім.

На нещастя, Шімун є з родини нервових. Він терпить на нервовість, а електричність іще погіршила її. Що дня мав три-чотири нервові напади... Я йому сказав: „Мій любий, так не може бути. Піди до доктора Лянґлєвана та розповідж йому все. Скажи йому, що я прислав тебе. Він тебе скоро вилікує. Лянґлєван записав йому бром. Бром найліпший лік проти болів нервів, коли його брати по лікаревій рецепті. Ні забагато, ні замало. Шімун держався точно лікаревих вказівок. І за дуже короткий час, шість місяців, нервові напади устали. Мій приятель став знову жити правильним життям.

Та з Шімуном не було добре, як і в усім, що нездужають на жолудок. Бо бром не для жолудка. Він псує, нищить, спричинює погане травлення. Коли чоловік нездужає на жолудок, не треба відкладати. Треба йому негайно звернутися до професора Бірідова, а цей вилікує його за один сезон. Я поручив Шімуна професорови. Він оглянув його та приписав йому спеціяльне лікування. Дуже мало мяса, мало вина, води, горохове, бараболяне піре. Шімун видужав за короткий час.

Був дуже щасливий. Я стрінув його на моїх сходах. Приходив подякувати мені. Почувався недобре, бо був занадто потовстів. Тай не дивота! Їсти самі мучні страви!... Тепер важив рівно 322 фунти... То було забагато... „Треба це лікувати та перешкодити тому", сказав я йому. Та коли я знову сдану худіти, скаже мені ходити пішки, ноги знову спухнуть мені і так далі. — „Не мусиш ходити пішки, сказав я йому. Є й інші способи, як похудіти. Піду з тобою до іншого мого приятеля, до доктора Леранше рі.

Леранше рі поручив йому їхати на коні, одначе не так собі. Не досить узяти коня переїхатися лісом. Ляранше рі написав вказівки на двацятьох сторінках. Там було сказано, в яку пору треба виїхати, скільки часу треба провести, скільки їхати трухцем, скільки чвалом... Шімун вибрав гарного коня та почав вправи.

Почав тому три дні, а вже впав на сімдесять два фунти. Це гарний вислід.

Треба вам сказати, що за першим виїздом упав з коня і йому мусіли відтяти ліву ногу, яка важила точно сімдесять два фунти.

Ось вам чоловік, який усе точно слухав лікаревих вказівок і який від медицини дістав усе те, чого жадав від неї.

Ученик.

— Ах, шкода, що Людвик XIV. не був римським королем!

— А то чому?

— Бо я так написав у моїй останній шкільній задачі!

чуття потреби прислужитися свому народови.

Нам треба людей, що ставитимуть моральні діла понад матеріяльні користи. Такі власні покоління треба нам виховати, бо лише вони зможуть вибороти нам кращу долю.

У ваш великий день Конґресу бажаю вам, щоби всі ви не забули, що ми є під зарядом Божого Провидіння, що маємо обовязки супроти Бога, й щоби ті, що опрацьовуватимуть резолюції, не були байдужними супроти релігії. Коли працю свою опрете на засадах католицької моралі, то виросте покоління з криштальним характером, таке, якого нам треба.

Після проповіди Преосвященний поблагословив усіх присутніх.

Дефіляда.

Зчерги селянки почали уставлятися до дефіляди, яка почалася в год. 10.35 і тревала 20 хвилин. Дефіляду відбирали п. посолка М. Рудницька та члени ділової і почесної президії Конґресу. Дефіляді приглядався теж з льожі Преосв. Лятишевський. Дефілюючих, що йшли бадьорим маршовим кроком під звуки (на переміну) 3-ох дутих орхестр (станиславівського рем. Т-ва „Зоря", чит. „Просвіти" з Кригівців та з Угорників, Станиславівщина) — витала публика оваційно. Взяли участь в дефіляді селянки в числі около 2,500 з таких місцевостей станиславівського повіту: Стриганці, Ямниця, Побереже, Радча, Іваниківна, Дрогомирчани, Тязів, Єзупіль, Хриплин, Микитинці, Підлуже, Ганшівці, Пасічна, Угринів Гор., Ганусівці, Яструбці, Деліїв, Крехівці, Саджава, Черніїв, Загвізде, Горники, Бельведер, Опришківці, Вікторів, Залуква.

З Товмаччини: Рочинів, Підпечари, Рогинів, Стриганці.

З Надвірнянщини: Надвірна, Цуцилів, Ґвізд, Волосів, Камінно.

З Коломийщини: Слобідка, Печеніжин, Корничі.

З Рогатинщини: Жуків, Княгиничі, Загіря, Підмихайлівці, Васючин, Пуків.

З Бучаччини: Коропець.

З Бережанщини: Криве. Також прислали своїх жінок і Богородчани, Синевидсько Вижне.

Очевидно, що Станиславів взяв участь у цьому святі дуже численно. Загалом взяло участь у святі около 6,000 людей.

Командувала усіми дефілюючими, як опісля і вправами, п. **Нуся Безушківна,** (членица „Сокола").

Вправи.

По дефіляді станули до вправ кількасот дівчат, що до звуків українських пісень, які відограла станиславівська орхестра Т-ва „Зорі", виконали кілька вправ вільноруч, з вінками та серпами. Опісля тіж самі дівчата вивели кілька ягілок. Захоплення публики вправами і ягілками було дуже велике й вона не щадила оплесків здисциплінованим дівчатам.

В програмі цього свята був ще похід вулицями міста, але він з причин, незалежних від комітету, не відбувся.

Віче.

Та відбулося заповіджене віче жінок на тійже площі. Віче почалося в годині першій, а відкрила його промовою п. пос. **М. Рудницька,** заявляючи, що Конґрес цей — це перегляд жіночих сил. Українська селянка, — казала п. посолка — засвідчила оцим нинішним святом, що й вона станула в ряди українського жіночого руху. Українська селянка здала іспит.

Довшу промову виголосила **п. Ірина Макух1Павликовська.** Ми є сестри — казала бесідниця — одного народу й того нам ніхто не видре, як не видре нам віри в краще завтра Української Нації.

Дальше подала бесідниця напрямні, по яких має йти український жіночий рух. Передусім опиратиметься він на засадах християнської релігії, він дбатиме про те, щоб українська жінка могла осягнути відповідну для себе освіту, могла як слід виховати своїх дітей. Українські жінки будуть боротися за те, щоби їхні діти вчилися в українських школах і української молитви. Будуть вони теж старатися, щоби ряди української кооперації збільшило теж українське жіноцтво, як теж, щоби тому жіноцтву не був чужий клич „свій до свого".

Мусимо дбати — чули ми — щоб українські жінки були здорові, бо лише здорові жінки можуть виховати здорових дітей. Українських жінок не розділять ніякі кордони. Здали ми іспит нині, здамо й на майбутнє. Не сміє пропасти ні одна жіноча одиниця! Всі мусимо йти разом, бо перед нами великий шлях.

Гучними оплесками подякували селянки за бадьорі слова бесідниці.

Промовляли ще на тому вічу селянка **Креховецька** з Микитинців, **Марія Клембушова** з Ясіня та виголосили короткі привіти: **пп. Романчич** (Канада), **Г. Чикаленко, Горбачева** (Полісся), **Багринівська** (Волинь), **Станькова** (Підкарпаття), **сен. Кисілевська, д-р Теофіль Окуневський, п. Софія Русова.**

Врешті на внесок п. М. Рудницької всі присутні на вічу вшанували кількахвилинною мовчанкою память піонірки українського жіночого руху, Наталії Кобринської.

Віче скінчилося в год. 2.30 відспіванням національного гимну.

Пополудні тогож дня відбулась Академія у двох станиславівських салях „Сокола" і „Монюшка", а рівночасно на площі Каси Ощадности Спортове Свято, а в год. 9. почався в салі Украніського Сокола равт, уладжений заходом філії Союза Українок у Станиславові.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Українські діти горою.

З нашої невеличкої громади скінчили цього року гайскул 8 українських студентів і студенток. Та найбільше нас врадувало те, що найвище відзначення на 298 укінчивших студентів і студенток одержала Українка: Софія Гулик. Її поставлено на почесну лісту за відзначаючі успіхи, за те, що була першою в англійській мові. Управитель школи високо підносив спосібности панни Гулик, заявляючи, що це винятковий випадок, щоб студентка з чужинецького роду діпняла таких осягів в англ. мові. Крім того панна Гулик була дуже діяльною на ріжних інших ділянках. Її світлину помістила місцева англійська преса. В шкільнім альманаху виглядає панна Гулик на світлині як типічна Українка у вишиваній блюзці, скромно й гладенько зачесана з розділом. Під світлиною поміщено такий напис: "Thy modesty's a caudle to thy merit".

З того, що ми подаемо про панну Гулик, не виходить, що інші наші студенти і студентки добре не писались. Навпаки, треба ствердити, що всі вони повибивались, кождий чи кожда у своїй спеціяльній ділянці. Це студентки: Софія Сернюк, Стефа Ференц, Марія Варшона й Оля Борис. Студенти: Григорій Комаранський, Володимир Метулинський і Іван Мельничук.

Радіють ними їх родичі й радіє ними ціла українська громада. Ми певні, що набуте ними знання вийде їм на користь і на пожиток нашому народови. Бо діти ті виховані згідно з заповітом Шевченка: щоб чужого научитись і свого не цуратись. Ми певні, що деб ті діти не пішли і які високі школи не кінчилиб, вони не забудуть за своїх батьків-робітників, котрі старалися їх вивести в люде. І не забудуть теж за наш український нарід, за нашу мову і за наші ідеали.

Українець.

ВЕРНУВСЯ З АМЕРИКИ, ЩОБИ ВИКИДАТИ ГРОШІ.

Якийсь Грек, Ромес, вернувся після довгих літ до Греції з кількома міліонами драхм маєтку. Мабуть не знав, як скоро позбутися грошей, тому вийшов раз на вулицю та став прохожим роздавати сотки й тисячки. Розуміється, що знайшлося досить відборців, а навіть дійшло до бійки. За кілька днів Грек узявся на інший спосіб. Станув у вікні в свому готелі та став викидати гроші на вулицю. На вулиці люди так стали тиснутися та битися, що мусіла вмішатися поліція. Грека забрали, відвели його на поліцію та дали оглянути, чи він при здорових змислах. Та виявилося, що Грек здоровий на умі. Всеж йому заборонили викидати гроші з огляду на прилюдну безпеку. Скільки вже він викинув грошей, годі здійснити. Не відомо теж, який новий спосіб забави придумає собі ще той Грек.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

СЕНАТОР БОРА ГОВОРИТЬ.

В день національного свята Злучених Держав, четвертого липня, сенатор Бора говорив з кореспондентами ґазет, а потім на радіо. В своїх промовах він різко нападав на діяльність адміністрації президента Рузвелта, називаючи її бюрократичною й заявляючи, що вона нарушила основні правила американських горожан, ґарантовані їм конституцією.

Сенатор Бора любить назагал говорити „кріпкі" слова й робити тріскучі заяви, стараючись ними добути собі симпатиків. Він згори знає, що заяви, які він робить, лишаться в повітрі, бо їх ніяка орґанізована сила не підіпре. Він нібито належить до републиканської партії, але все виступає проти неї й ніколи не підлягає рішенню партії, а завжди говорить на власну руку.

Дивний член партії, як також сама партія, що вважає своїм членом того, хто все виступає поза нею й проти неї.

ШУКАЄ СИМПАТІЙ ТА ПОХВАЛ БІЛЬШОСТИ.

Сенатор Бора знає, що він робить, виступаючи на власну руку й ведучи власну кампанію. Він знає, що він „репрезентує орґанізацію", до якої належить лиш він один. Але зате він має сторонників, які таксамо не належать до ніякої орґанізації та все плескають у долоні тому, хто критикує все зорґанізоване й діяльне. В нім ота незорґанізована, безладна маса бачить свого трибуна, який здібний підбурювати ту масу, бунтувати, але ніколи не провадитиме її до певної плянової акції.

В людському життю було, є й буде багато таких „вождів" незорґанізованих мас, отих „вождів", що часами навіть стають у проводі незорґанізованих рухів, які виливаються зрештою в анархію та готують і розчищують ґрунт для диктаторів. Говорячи проти диктатур та диктаторів, сенатор Бора старанно, й може несвідомо, розчищує дорогу для диктатури й диктатора. Та сам він напевно таким не буде, бо не є сам зорґанізований і нікого не може зорґанізувати.

ТАКИХ Є БІЛЬШІСТЬ.

Придивляючися щоденному громадському життю, можемо ствердити, що критикоманів, подібних до сенатора Бори, є багато на світі. Не бракує їх і серед нас. Такі люди в першу чергу бояться відповідальности за наслідки своєї праці, але не чуються відповідальними за свої слова. Вони стоять поза орґанізаціями, або й причисляють себе до орґанізацій, яких фактичними членами вони є, щоб не мати відповідальности за свої слова і вчинки.

Своїми виступами такі осібняки лише мутять, підбурюють інших, підривають зорґанізовану роботу в масах, але самі нічого не будують і нічого не орґанізують. Говорячи про ріжних шкідників у громадському життю й про небезпечні особи, вони самі лишаються в першу чергу такими.

КАРТИНКА З СУДІВНИЦТВА.

Недавно тому преса подала, що в стейті Ню Джерзі сидить у вязниці уже 25 років вязень, засуджений на смертну кару за вбивство, і того вязня не можуть стратити. Це тому, що суддя, який засудив його на смерть, умер у часі, коли апель того вязня був у вищому суді. Апель уневажнено й засуд смерти лишається в силі, але вмерлий суддя не може призначити часу страти, а інший суддя „не має права" цього зробити. Отак і сидить смертник, чекаючи, поки з того світа суддя пришле своє рішення.

Булоб це смішним, колиб воно не викривало недомагання судівництва. Подібних випадків, хоч може менше разячих, в судовій практиці Злуч. Держав трапляється багато. Високо цивілізована країна лишається з досить таки відсталим, якщо не сказати з середньовічним судівництвом. А судівництво — цеж основа правоправности в державі.

„МАТІРІЕЛ ВИТНЕС".

Коли вже говоримо про суди, то хочеться доторкнутись іще того, що зветься „матіріел витнес" (доказовий свідок). Часто трапляється так, що арештують свідка тяжкого кримінального злочину й тримають його у вязниці місяцями, а сам злочинець або укривається не спійманий, або гуляє собі на волі, бо за нього покладено „бейл", запоруку. Злочинці звичайно мають і гроші й адвокатів, але між „доказовими свідками" трапляються такі, що не мають ні шеляга при душі, тож вони сидять за чужу вину у вязниці.

Політичні діячі, подібні до сенатора Бори, бачать скрізь нарушення „конституційних прав" горожан Злучених Держав, а про інститут „доказових свідків" ніколи не згадають. Консерватизм і заскорузлість їх поглядів та думки на все те, що „освячене традиціями", засліплюють їх.

В. К.

ХАТИНКА НА ЦВИНТАРІ

(Словацька казка.)

Над рікою Гроною в убогій гірській околиці жив колись убогий чоловік. Ціле його майно то була маленька нивка барабoль, старенька хатина та шестеро вічно голодних, вічно ненасичених дітей.

Раз, на провесні, як минулорічні бараболі вже зїли, а на інші не було грошей, постановив нещасний батько відвідати двох своїх стрийків, багатих господарів у сусідньому селі, та просити, щоби помогли йому.

Як задумав, так зробив. Полями та сосновим бором вибрався в гості до свояків. Та не застав їх дома: сиділи в коршмі та запивали добрий обід. Як побачили Матвія — так звався цей бідний чоловік — весело його поздоровили, сказали сідати й випити чарку горівки.

Даремне Матвій боронився. Багаті свояки присилували його випити ще дві чарки та міжтим випитувалися, що нового в його рідному селі.

Був уже пізній вечір, як Матвій пригадав собі, чого саме прийшов. І став стрийків просити, щоби йому та його родині чимнебудь помогли. А багатії витягли з торби шматок вудженини та хліб і взялися смачно вечеряти. Голодному своякові не дали й покушати. Тут Матвій, в якого голові вже стала шуміти випита горівка, почав докоряти стрийкам, ба й почав з ними бійку. Та крепкі господарі перемогли бідного, змученого голодом і викинули його з насміхами з коршми.

Матвій іще хвилину викрикав перед коршмою, та зараз пригадав собі своїх діти й не мав уже що робити в чужому селі. Як дійшов до ліса, став падати дощ, лило наче з цебра, а поміж соснами завивала страшна весняна хуртовина. І хоч Матвій добре знав дорогу, заблукався.

Не було далеко до півночі, як вкінці вийшов з ліса та пустився відомою дорогою. Щоправда, взагалі не бачив дороги, лиш чув її під ногами. Коли так чалапав розмоклою грудою, побачив нараз перед собою світло.

— Де це я нараз найшовся? — спитався сам себе й здивовано протирає очі. — Таж тут якоїсь хати взагалі не було.

Іде ближче й бачить біленьку хатиночку під високою чорною горою, що сягає десь у пітьму.

Цікавість жене його до дверей хатини, крізь щілини якої продирається дивне світло.

За дверима чує голоси, голосні, та якісь наче нелюдські. Наслухує, щоби зрозуміти бодай що-то та при цьому цілим тілом оперся об двері. Нараз двері з лоскотом відчинились і Матвій, як довгий, упав на долівку вузької кімнати, де два хлопи, наче гори, грали в карти.

Добре, що приходиш, Матвію! — звернувся один з них блідим костистим лицем до бідного Матвія, що підводився з долівки чорної та ще зогнилої. — Надоїло нам грати вдвох; ходи, будеш грати третій!

У голосі незнайомого було щось такого грізного та приказуючого, що Матвій не важився спротивитись. Навіть не спитався, чому, хоч він не знав їх і не бачив, відколи жиє, один із них закликав його по імені.

Присівся до стола, чорного, що подобав на труну, а незнайомий, що візвав його до гри, кинув йому карту.

— Що ставляєш? — крикнув на Матвія.

Матвій безрадно сидів на лавці й не відповідав.

— Ах, так, — засміявся тамтой. — Ти не маєш грошей. Нічого. Ми маємо грошей доволі. Це дукати, добрі дукати, мої дукати! — хихотався, аж Матвієви душа дрижала.

А тамтой присунув йому купку золотих грошей.

— Ставляй! — сказав. Матвій нерішучо поставив один гріш. Виграв. Поставив другий. Виграв знову. І втрете виграв.

— Маєш щастя з пекла! — реготався незнайомий. — То вже справжнє щастя, коли який живий чоловік мене обігрaє!

Матвій аж потом вкрився з жаху. Дивувало його щастя в картах, хоч ніколи в житті не грав, ба навіть не знав, як котра карта зветься. Крім того ще запримітив, що на лиці, бороді й руках його товариші не мали ні шматка мяса. Грав тут із двома справжніми кістяками, зодягненими в старе, вохке ганчіря.

Та що мусів грати, не міг роздумувати над нічим іншим.

— Ти виграв! Знову виграв! — кричав кістяк, який візвав був його до гри, та згортав обома руками золото на Матвієву купу.

Нараз другий кістяк зірвався на рівні ноги. Рукою вдарив об стіл, у якому щойно тепер нещасний Матвій пізнав чорну домовину. Цей другий кістяк накинувся на свого товариша, чому того мовіка з мяса та крови запросив до гри.

— Таж він обігрaє нас до останнього цента! — кричав дико, наче хуртовина в старому лісі.

— А бач! — сміявся тамтой — саме тому казав я йому грати. Я з моїми грішми можу робити, що захочу, розумієш, приятелю?

І нараз Матвій побачив, як у повітрі заблестіли великі білі кости. Одна кісткна вдарила в висячу лямпу, що освічувала кімнату, та розбила її. Матвій вже довше не ждав. Копнув у двері й розбив їх та вибіг з хати. Що духу біг стежкою, яку вказував йому місяць, який саме вийшов ізза хмари.

Коли так біг, почув за собою наче тяжкі кроки. Впало йому на думку обернутися. За собою в місячному сяйві побачив темну цвинтарну стіну гори, а хатина, що в ній він з кістяками грав у карти, то була трупарня. Був у гостині на цвинтарі.

Не мав навіть часу здригнутися з жаху, бо нараз увагу його звернув дивний голос. Дзенькіт, наче шляхотний метал сипався на землю та вдаряв об каміння й землю. Щойно тепер пригадав собі, що як оба кістяки сперечалися, він схопив частину виграних грошей та сховав у кишеню. Тепер ті дукати з діравої кишені сипалися йому на землю.

Сягнув рукою в діраву кишеню та втікав далі. Задиханий впав до своєї хатини. Тут громадка його дітей спала твердо, так як заснула голодна. Як довгий поклався на глиняну долівку тай собі заснув твердим сном.

На другий день дуже дивувався, як у діравій кишені знайшов три гарненькі золоті дукати. Зараз пригадав собі все, що з ним у ночі ділялося, і перша його дорога була на цвинтар.

Там уже зібралося було багато людей. Вони розповідали, що гробар, який викопав два свіжі гроби, найшов глибоко в землі між старими кістьми справжній скарб: кілька старих, золотих грошей. І зараз тут хтось оповідав, що на цьому місці давно, дуже давно тому похоронили були славного опришка. Він приказав був своїм вірним товаришам, щоби йому дали його золоті гроші до гробу. Щойно тепер, після стількі літ, вернулися закопані гроші знову на світ.

Матвій, самособою, не похвалився нікому, що й він має частину опришкового скарбу. Не говорив теж із ніким про свою нічну пригоду. Як лише трапилася йому нагода, пішов до міста та опришкові дукати виміняв за нові гроші.

Дістав за ті дукати стільки грошей, що з родиною міг добре жити аж до жнив, ба й далі...

ПОЛОЖЕННЯ МОЛОДІ.

Кожного року два і чверть міліона молоді Америки досягає віку, коли їй приходиться шукати праці. Цього року скінчили науку в самих тільки каледжах 160 тисяч студентів, а сотки тисяч дістали дипльоми з укінчення вищих шкіл та будуть оглядатись за працею.

За останні чотири роки молоді апліканти заставали майже кожну фабрику, торговлю чи професію, переповнену по береги всіми потрібними робітниками. Які вигляди будуть вони мати на одержання праці цього літа?

Нарешті федеральний уряд започаткував перші кроки для помочі й цій немалій групі населення. В тій цілі федеральне бюро освіти скликає конференцію в справі молоді. Провідники шкіл та соціяльних організацій з цілого краю зберуться у Вашингтоні для обговорення ріжних плянів та проєктів.

Про положення молоді зробив натиск д-р И. Ф. Кейлі у свойому недавно виданому звіті для добра освіти. Він вказує, що коли вправний робітник стратить працю, то всетаки може зберегти фахове знання, котре колись набув; а студенти, що покінчили шкільні курси, багато скорше забувають, чого навчились, якщо через певний протяг часу остаються без праці.

Тому дівчина, котра студіювала стенографію, а не має можливости дістати заняття відповідного до свого знання, тратить свої здібности нотування диктатів до шістьох місяців.

Таксамо мається діло з технічною працею. Людина, вивчена на електротехніка, архітекта чи дентиста, коли не має змоги нанятись до праці своїм фахом чи професією після укінчення школи, часто з прикрістю довідується, коли дістане нагоду до праці, що не відповідає вимаганим кваліфікаціям.

Тому пожаданим є, щоб державна програма помочі безробітній молоді між іншим включала також певні точки для збереження їх знання.

Гарі Вудборн Чейс, канцлер університету Ню Йорк, у своїй промові до молоді, котра цього року скінчила школу, підбадьорював її такими словами:

„Ви йдете у світ, повний безладдя та непевности. Дуже легко наступите на лихі діла навкруги себе. Можливість війни є дійсністю та страхіттям. Нема доволі праці для кожного. Дуже незначна горстка людей посідає надмір майна. Великі корпорації заставляють уряд інтересуватися їх особистими справами, замісць служити народови. Нема багато добре обдуманих та далекосяглих плянів, а хочби найкращі дотепер вироблені пляни переведено в життя, то всеж таки вони оставляють за собою великі недостачі праці.

„Коли ця картина зпочатку виглядає темно та побуджує неохоту, то памятайте, що людство завсіди наражає все своє, що найдорожче, на небезпеку. Всі великі перемоги американського життя здобуто серед утисків, самопосвяти та майже неімовірною витревалістю".

Канцлер Чейс піддає кілька конкретних думок у своїй промові. Він остерігає молодь перед участю „в паразитних індустріях зі змаганням заробляти на прожиток, без огляду на наслідки для інших людей". Є забагато продавців, що стараються продавати людям такі річи, котрих вони не хочуть, не потребують; але замало людей занимається творчою працею. Він пропонує навчання дорослих, котре нехтується, та радить завести певний систематичний спосіб науки. „Як молоді громадяни, ви повинні старатися приложити всі свої сили для пізнання цього незнаного вам нового світа, в котрий входите. Ви повинні навчитись дивитися власними очима, глядіти за подіями, читати з критикою часописи та книжки, починати справи з коріня по добрій розвазі.

„Памятайте", він закінчує, „що вислід залежить від вас самих. Без огляду, які лихі чи трудні обставини можуть бути, з нарікання нема користи. Вам прийдеться вжити все здоровля, добру волю та наміри, які маєте. Ви не повинні тратити сил через огірчення або привичку, що нищить ваше здоровля. Чи підемо вперед до нового ладу, більшої справедливости, кращого щастя та гідного життя, це буде остаточно залежати від нас самих: від нашого розсудку, досвіду, ініціятиви, плянів, співпраці та характеру. В 1950 році будемо мати таку державу, на яку заслугуємо, а буде вона такою, про яку тепер мріють молоді люди. Цивілізація не може піднестися вище від своїх засобів".

Фліс.

РАДОЩІ Й ПЕЧАЛІ МОЇ.

Всі радощі і печалі,
Яких в життю я зазнала,
Перед людьми лукавими
На дні душі я сховала.

Бо вони святі для мене,
Тому так стережу їх:
Щоби з них люди лукаві
Не робили собі сміх.

Лише в нічeньку безсонну
Сама до них заглядаю
Й часом лише усміхнуся,
А більше сльози втираю.

Анастасія Рибакова.

МІСТО, ДЕ ВСЕ Є НЕДІЛЯ

У тихому Сіґтунському заливі є найменше в Швеції місто Сіґтуна. Вже здалека видно старі руїни церков серед дерев і вючких ростин. Сіґтуна має міські права, була першим єпископським містом на ґерманській півночі, була надовго перед Стокгольмом одним із найважніших міст Швеції. Має Сіґтуна залізничий двірець, одначе не має залізничих сполук. Домики в Сіґтуні деревляні, низькі, чистенькі, вулиці такіж вузенькі, як і тому тисячу літ.

Вісімсот мешканців єпископського міста Сіґтуни горді на своє минуле. Сіґтуна має свого бурмістра, який напевно знає всіх своїх горожан. Навіть один поліцай є у Сіґтуні, а в неділю він має ще одного до помочі. Цей другий поліцай реґулює на „великій площі" комунікацію.

Та поправді тут усе неділя. Тут ніколи ніхто не спішиться, не гонить на випередки, як по інших містах, ніхто не потребує перетискатися крізь юрбу. В місті Сіґтуні ще в 1000-му році та багато вчасніше, як король Оляф Скетконунґ оснував це місто, було більше людей, ніж сьогодні. Ніде не видно фабричного комина або іншої ознаки поступу техніки. Назви вулиць наче з часів Вікінґів, „Стора Ніґатан" — велика нова вулиця". Мусило то бути дуже-дуже давно, як ця вуличка виглядала на велику й нову...

Гарненько виглядає ратуш, що скривається серед старих лип. Це напевно найменший ратуш у всій Швеції, коли не в усьому світі. А в ратуші є не лише саля засідань із старими королівськими портретами, чудовими бароковими кріслами та лямпою-павуком, що його подарувала для ратуша дочка короля Ґустава Адольфа. В пивниці є навіть арешт, дві келії. Та в цьому арешті ще ніколи не сидів ніодин мешканець Сіґтуни. Хіба який чужинець.

З багатьох середньовічних церков і монастирів вдержалася лише церква Богородиці. Могутні руїни церков св. Пера, св. Оляфа та св. Лярса поросли диким виноградом і вючкими ростинами. Це найдавніші церковні руїни в Швеції. Церкву св. Оляфа побудували були як твердиню. Та вже в 12-му столітті Естонці збурили Сіґтуну й забрали славні міські срібні ворота.

Багато століть Сіґтуна була зовсім забута — навіть у Швеції. Та в останніх десятках літ недалеко від старинних руїн виросла одна школа біля одної, між ними сіґтунська фундація.

ЯК ЦЕ НАЗВАТИ?

В Ладанцях, пов. Перемишляни, відбувалася з початком травня ц. р. місія, що її влаштували ОО. Василіяни. На закінчення місії в дні 6-го травня, в празник св. Юра, зійшлися кілька тисяч людей з околичних і дальших сіл. Місію закінчено дуже величаво й здавалося, що все в порядку. Тимчасом зайшли події, що кидають специяльне світло на теперішнє положення. Є звичаєм, що дорогих народови людей, в тому випадку оо. місіонарів, відпроваджує молодь на конях поза границі свого села. Так сталось і в Ладанцях. У понеділок, 7. травня, випроваджено з церковною церемонією о. місіонаря до стації Вачків. Взяли участь церковне братство і молодь на конях. Місцева поліція добачила в цій церковній церемонії політичний протидержавного характеру похід. На слідуючий день прибули до села 9 постерунковых, скликали до громадського дому багато людей, при чому арештували: Миколу Думинця, молочарського техніка, студ. Ілярка Боднаря, Володимира Боднаря, Миколу Коваля, Івана Старосельця і Петра Фірманчука. Їх повезено на постерунок до Пянятина. По двох днях випущено на волю Івана Старосельця і Петра Фірманчука. Інших перевезено до слідчих арештів у Перемишлянах. Слід зазначити, що до того причинилися деякі місцеві осібняки. Головну ролю відограв тут Зелінський. — Кілька днів пізніше повстала пожежа в хаті у цього Зелінського. Місцеві латинники коментували це недвозначно, що це діло Українців. Тимчасом що виказалося? Знайшилися свідки (таки домашні Зелінського), які зізнали, що це сам Зелінський спричинив пожежу, щоби кинути підозріння на деяких місцевих Українців. Зелінського арештовано. — („Новий Час").

З ЧИННОСТИ ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ УГА.

Товариство Прихильників Української Господарської Академії в старанню зібрати якнайбільше коштів для підтримки науково педагогічної діяльности Академії та Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання приступило до організації фонду під назвою „Фонд Української Політехніки", Щоби притягти до жертв на цей фонд якнайширші кола українського громадянства, Товариство впоряджає дрібні збірки по всіх осередках. З цією метою Товариство виготовило невеличкі кишенькові карнавки, дуже зручні для провадження дрібних збірок. Всі карнавки почисловані й на них зазначується назвище особи, яка уповноважена провадити збірки, та підпис особи, яка керує збірками в певному районі. Самі збірки переводиться на підставі особливої інструкції.

Також товариство видало в барвах (синя, зелена, сепія та фіялкова) по мистецьки виконані марки наліпки, які по мінімальних цінах розпродує між прихильниками технічно-господарської освіти. Ціна одного примірника в Чехословаччині — 20 гелерів, в Польщі — 5 ґрошів, для заокеанських країн — 2 американські центи. Всі особи, що бажалиб активно допомогти Товариству в його акціях по переведенню збірок та поширенню марок-наліпок, мають ласкаво зголоситися до Секретаріяту Товариства Прихильників Української Господарської Академії на адресу: **Sekretariat Spolecnosti Pratel Ukrajinske Hospodarske Akademie, Podebrady, Zamek, Tchecoslovaquie.**

Листи можна пересилати й через Секретаріят УТГІ.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

MEMORY OF UKRAINIAN HEROES HONORED HERE.

The memory of those who died fighting for the Ukraine was refreshed in the minds of their countrymen here on Sunday when a special service was held at St. Vladimir's Church, followed by a mass meeting at the Ukrainian National Home, 214 Fulton street, in the afternoon.

Members of the various Ukrainian societies and clubs of Elizabeth took part in the domonstration, which was arranged by the Ukrainian Central Committee. Rev. Joseph Chaplynsky conducted the church service, with music by the Boyan, Ukrainian singing society.

Michael Galinowych president of the central committee, was chairman of the afternoon meeting, which was attended by about 300. Speakers incduled Emil Hrybivsky, visitor from the Ukraine, whose subject was "The Ukrainian Hero," Roman Slobodian, John Klok, veteran of the Ukrainian army which fought for independence in 1818, and John Hrabar, Elizabeth attorney, who spoke in English.

The committee in charge was headed by Galinowych, with Konstantin Pilat, John Klok, Anna Luniak and Andrew Smitn as his assistants. Galinowych announced that the Ukrainians will assemble at the National Home, at 8 o'clock to-morrow morning to take part in the city July 4th parade.

(Elizabeth Daily Journal, July 3rd, 1934.)

— Прошу пана, прийшов якийсь чоловік і каже, що мусить бачитися з паном, бо тут іде про життя і смерть.

— Ради Бога — приведіть його зараз. — Чого хочете, пане?

— Я агент із асекураційного товариства та приходжу інкасувати премію від вашого обезпечення на життя.

Після скасування прогибіції.

Пяний прохожий питається на вулиці якогось пана:

— Вибачте, чи те, що тепер на небі, то сонце, чи місяць?

— Не знаю, — відповідає запитаний — я в цьому місті чужинець.

Потім запитаний нараз глянув на небо тай собі поставив запит:

— А котре з двох мали ви на думці?

У лікаря.

— Ви напевно дуже мучитеся. Танцюєте забагато.

— Алеж я не вмію танцювати!

— Ще ліпше! Тоді ще більше мучитеся!

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

27.

Британців непокоїли скорострілі червоних, які завдавали велику шкоду в лавах Британців. Один молодий офіцир пояснював полковникови, що він бачив нині велику метушню в ровах червоних, які потім почали стріляти зі скорострілів собі в запілля.

Крім того кілька скорострілів раптово стихли, немов їх хтось рукою зняв. Полковник та інші офіцири почали говорити, що це може якась нова тактика червоних, що може вони хочуть тим способом здурити Британців та приспати їх чуйність. Несподівано людина стрибнула зверху посеред них.

Всі були здивовані цією появою, а ще більше був здивований полковник, коли в напівнагому великані він пізнав Тарзана. „А чорти би вас узяли, лорде Ґрейсток! Звідки ви взялися тут?!" — скрикнув полковник. „Ні! Тут я Тарзан з малп, а не лорд", відповів півнагий великан.

„Та це справді лорд Ґрейсток!" — здивовано закричав майор Пресвик. „Я вас не пізнав відраву, бо бачив не таким у Лондоні. Там ви були у фраку й трохи інакше виглядали в ньому, ніж у цій звірячій шкірі". Тараан, злегка підсміхаючись, звернувся до полковника, щоб не гаяти часу.